

Lausunto uutta raitiovaunuhankintaa koskevien hankesuunnitelmien tarkistamisesta

11/08.00.00.03/2022 HKL:n raitiovaunukaluston hankesuunnitelma

Hallitus 26.05.2026

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Johdanto

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy (Kaupunkiliikenneyhtiö) on laatinut hankesuunnitelmat käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamista sekä pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavasta raitiovaunuhankinnasta. Vaunuhankinnat ovat välttämättömiä investointeja kaupunkiraitioliikenteen jatkuvuuden varmistamiseksi ja jo päätettyjen linjastolaajennusten mahdollistamiseksi. HSL on antanut näistä hankesuunnitelmista puoltavat lausunnot lokakuussa 2023.

Hankesuunnitelmia joudutaan tarkistamaan erityisesti Ukrainan sodan, Lähi-idän jatkuvan kriisin sekä haastavan kalustohankinnan aiheuttaman vähäisen tarjoajamäärän aiheuttamasta kustannustason nousun johdosta.

Tiivistelmä

HSL pitää raitiovaunuhankintoja tarpeellisena investointina. Kaupunkiraitioliikenne tarvitsee uutta kalustoa korvaamaan poistuvan nivelraitiovaunukaluston ja uudet Länsi-Helsingin ja Vantaan pikaraitiolinjat tarvitsevat uutta kalustoa mahdollistamaan liikenteen aloittamisen jo 2030-luvun vaihteessa. Helsingin ja Vantaan kaupungit haluavat kehittää raitioliikennettä edelleen, jolloin myös kalustoinvestoinnit ovat välttämättömiä.

HSL on osallistunut hankesuunnitteluun sekä projektiryhmä- että ohjausryhmätasolla ja valmistelussa on huomioitu hyvin HSL:n tarpeet. Vaunuhankintojen hankesuunnitelmien tarkistaminen on tarkoitus tehdä kevään ja alkusyksyn 2026 aikana niin, että Kaupunkiliikenneyhtiön järjestämän tarjouskilpailun voittaneen toimittajan kanssa saataisiin allekirjoitettua sopimus syksyyn 2026 mennessä ja uusia vaunuja matkustajaliikenteeseen 2030-luvun taitteessa.

Raitiovaunukalustoinvestoinnit nostavat merkittävästi raitioliikenteen operointikustannuksia, koska kaluston kustannukset maksetaan osana operointikustannuksia. Hankesuunnitelmien mukainen investointikustannus on yhteensä 331,6 miljoonaa euroa. Vaunujen bruttovaikutus HSL:n vuotuisiin kokonaiskustannuksiin (pääomakulujen ja käyttökustannusten nousu) on arviolta 25,2 miljoonaa euroa.

Kalustohankinnan esitettyjen kustannusten vaikutus lipunhintoihin on noin +4,2 % tai kuntaosuuteen noin +1,0 %. HSL:n näkemys on, että kalustoinvestointi ei saisi nostaa lippujen hintoja.

Arvioitaessa koko HSL:n kustannuksia pidemmällä aikavälillä olennaisiksi eriksi nousevat joukkoliikenneinfraan liittyvät infrakorvaukset sekä operointikustannuksiin sisältyvät varikko- ja kalustoinvestointien kiinteät, liikennöinnistä riippumattomat kulut. Kiinteähintaisessakin tarkastelussa HSL:n vuotuisten kokonaiskustannusten odotetaan ylittävän miljardin euron rajan vuonna 2029. Nykykäsitteiden mukaisten raidevarikkojen ja -kaluston (kaikki raideliikennemuodot) tulevat käyttöönnotot

kasvattaisivat toteutuessaan raideliikenteen operointikustannusten kiinteitä eriä 2030-luvulla enimmillään yli 90 miljoonalla eurolla vuodessa. Arvio ei kuitenkaan sisällä jo ennestään maksettavia, liikennöinnistä riippumattomia operoinnin kiinteitä eriä eli vanhaa kalustoa, varikoita tai operointikustannuksiksi siirtyviä peruskorjauksia tai niiden poistumaa.

Markkinaoikeus antoi 27.3.2026 ratkaisun, joka koski Kaupunkiliikenneyhtiön kilpailuttamaa raitiovaunuhankintaa. Päätöksestä on haettu valituslupaa ja täytäntöönpanokieltoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Hankesuunnitelman tarkistaminen ei itsessään merkitse hankinnan täytäntöönpanoa. Puoltavan lausunnon edellytyksenä on, että mahdollisesta hankinnan täytäntöönpanokiellon rikkomuksesta ei saa tulla ylimääräisiä kuluja HSL:lle.

Ehdotus

Hallitus päättää antaa liitteen 1 mukaisen puoltavan lausunnon käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelman sekä pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavan raitiovaunuhankinnan hankesuunnitelman tarkistamisesta.

Päätös

Liitteet

1. HSL:n lausunto uusien raitiovaunujen hankesuunnitelmien tarkistuksista
2. Kaupunkiliikenneyhtiön lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitukselle *Käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaaminen* hankesuunnitelman päivityksestä sekä *Pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistava raitiovaunuhankinta* hankesuunnitelman päivityksestä
3. Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus: *Käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaaminen*
4. Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus: *Pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistava raitiovaunuhankinta*
5. Hankesuunnitelmien korotus – yhteenveto
6. Indeksikorjattu hintavertailu